

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
utca 37. szám Ide intéendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Írástelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő: Dr. TERHES SÁMUEL.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intéendő a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat társadalmi élete.

Az embernek, mint társadalmi lénynek természetében van a hazugság. — Talán helyesebben formulázza ezt a tételt Hugo Victor, a mikor azt mondja, hogy a társadalmi élet a hazugságon épül.

Való és igaz dolog Hazugság nélkül a társadalmi élet, a társadalmi érintkezés el sem képzelhető, kezdve a legprimitívebb udvariassági formákon, péld. mikor a legkiálthatlanabb embert, a kit szívesen a pokolba kívánnánk, azzal fogadjuk házukban: hogy az Isten hozta, egészen a negyülélen szónokló demagógig, aki olyan szépen, szívrehatóan beszél az emberi jogokról, testvériségről, egyenlőségről; pedig a valóságban nincsen szívében egy atom se ezen fenséges eszmékből, csak azért beszél, hogy a népkegy segítségével felemelkedjek azon pole ra, a melyet elérni kíván.

A legkellemetlenebb oldala ezeknek a társadalmi hazugságoknak, hogy az emberiség annyira megszereti őket, hogy semmit sem gyűlöl jobban mint az igazságot. És mivel gyűlöl az igazságot, semmi sine a világon olyan háládatlan dolog, mint az igazság bátor kimondása.

Ezért roppant nehéz dolog a társadalom, különösen pedig egy kisebb társadalmi kör felett bírálatot gyakorolni. Nehéz és hálátlan dolog, és az ember a legtöbbször nem használ vele semmit, sőt árt vele magának. Így van ez a legtöbb esetben, de azért igen sokszor megtörténik, hogy a társadalmi bajoknak feltárása, azoknak orvoslásához vezet. Ez a cél vezet engem is most, midőn városunk társadalmi életének bajairól akarok beszélni.

Városunk közéletének egyik kiváló alakja, a ki már évek, évtizedek hosszú sora óta figyelemmel kíséri társadalmi életünket, azt mondta

TÁRCZA.

Azt hiszitek . . . ?

Azt hiszitek, kétségbe estem,
Hogy sorsom ilyen mostoha.
S hogy részem a világi jókban
Nem volt, nem is lesz tán soha?
Csalódtok rútul! Mert ha olykor
Panasz zokog is ajkamon,
Nem a magam bűjút, keservét,
De a másokét siratom.

Tudjátok meg, hogy egyesitem
Magamba' népek óhaját,
S egy óriás tömeggé gyúrom
A szenvedők sok száz baját.
Aztán hévvel pöngetni kezdem
Szívem felajzott húrjait,
És hallatom szilaj erővel
A szenvedélyek hangjait!

Dalom olykor tarka szívárvány,
Ólelkezik ott bú, öröm,
S e tarkabarka nótákat én
Külön esokrokba kötözöm.
Ha kész, viszem ki a piacra;
Vegyétek, hisz' mind eladó!
Választhatok dúsan közölök —
Kinek ez, kinek az való.

Ne mondjátok hát azt: eblém,
Ti önhitt százszor-boldogok!
Hogy — mert a Golgothát bolyongom,
Kétségbe esve is vagyok.
Hazudtok! én élem világom,
Mint lomb között dalos madár!
Sujthat a sors lángostorával:
Szívem reményt, vigaszt talál!

Mért volnék hát kétségbe esve? . . .
Erre valóban nincs okom!
Hisz' ez a föld, fénylő egével,
Nekem is ékes templomom!

a multkor a kaszinóban, hogy a kaszinó fennállása óta még ott ilyen csekély érdeklődést, ilyen fad életet nem tapasztalt.

Igaz ugyan, hogy a kaszinói élet a városi intelligens közönség társadalmi életének hőmérője, de ettől eltekintve is, ugyan édes uraim, nézzünk széjjel és mondjuk meg igaz lelkiismerettel, vajjon egészséges-e a mi társadalmi életünk.

Bizony nem az, bizony azt hiszem, hogy talán egyetlen egy ember sem akad, a ki meg volna elégedve. Ezernyi a panasz mindenféle. Hogy ez is rosszul van, az is rosszul van.

Az a kérdés, hogy mi az oka a társadalmi élet bajainak?

Hogy ezzel tisztába jöhessünk, legelőször is ismernünk kell a kisváros egészséges társadalmi életének feltételeit, és azután sorban meg kell vizsgálnunk, hogy ezek a feltételek meg vannak-e városunk társadalmi életében.

Tehát egy kisváros egészséges társadalmi életéhez szükséges mindenekelőtt egy vezérférfi, szükséges egy erős kéz, a mely az életképes gondolatok és tervek köre tömörült közéleti tényezők csoportját összetartja.

Ezelőtt öt esztendővel jelent meg egy cikk lapunk hasábjain, néhány nappal dr. Szabó Samu halála után, a czime az, hogy „Vezér nélkül.“ A cikkíró következően fejezte be cikkét „Kiddolt a vezérünk. Várjuk az új vezér eljövételét. Bizunk az időben és a gondviselésben, hogy az elejtett zászló nem fog sokaig a porban maradni.“

Kérdés, hogy beteljesedett-e a cikkíró reménye. Kérdés, hogy itt van-e már az a vezér, aki az elejtett zászlót ki fogja emelni a porból, aki a társadalmi életet helyes irányban fogja vezetni.

A közvélemény maga választja vezérét, és így a közvélemény egységes megnyilatkozásából tudhatjuk meg, hogy van-e egy olyan férfi, a

kit ez az egységes megnyilatkozás a társadalmi élet vezérének tart.

Hát bizony a mi társadalmi életünkben hiába keressük ezt az egységes megnyilatkozást, a mi társadalmi életünk, a mi közvéleményünk vezér nélkül van.

Ez a legnagyobb baj, ez a főoka annak, hogy egészségtelen a társadalmi életünk. Pedig hát közéletünk kiválóbb alakjai közt számosan vannak olyanok, a kik erre a vezérszerepre hivatottak. Számosan vannak olyanok, a kiket a gondolatban és cselekvésben való függetlenségük, a szó nemes és tiszta értelmében vett demokrata érzelmeik és a kellő helyen és időben gyakorolt áldozatkészségük alkalmassá tenne erre a vezérszerepre. Mégis azért nem akad férfi a társadalmi élet vezetésére, mert nálunk az emberek nagyon visszahúzódnak, nem akarják magukat feltolni, mert az bizonyos, hogy nálunk az a legellenzenvesebb ember, aki nagyon is szerepelni vágyik, aki minden lében kanál akar lenni.

Vezér nélkül tehát egészséges társadalmi élet nem képzelhető, nekünk pedig általánosan elismert vezérünk nincs. A másik tényező, a mely éppenugy szükséges a helyes társadalmi élet kifejlődéséhez, mint egy vezérférfi, a társadalmi kört alkotó egyének vagyoni függetlensége, vagyoni jóléte. Ha nincs meg a kellő vagyoni jólétünk, ha napról-napra nehéz munkával és küzdelemmel kell megszereznünk a mindennapi kenyeret és nem vagyunk biztosak, hogy a holnapi napnak is meg lesz a maga kenyere, akkor bizony annyira elfoglalt bennünket ez a létért való küzdelem, hogy sem időnk, sem kedvünk nincs a társadalmi életben szerepet játszani.

Határozottan nem merném rámondani városunk társadalmára, hogy el lenne szegényedve, hogy idejét olyan tulságos mérvben igénybe

Tavasz nekem is hoz virágot,
A nap fölöttem is ragyog . . .
Ti balgák! dörék! rajtatok hát
Csak nevetek, csak kaczagok!

Paal Gyula.

Füstbe ment terv.

Irta: MARGÓCSY ALADÁRNÉ.

Gyönyörű tavaszi délután volt.

Epen elkészültem toiletemmel, hogy férjemmel, — kit öt órára vártam haza a hivatalból, — rendes napi sétámra induljak. Már jóval elmúlt öt óra, midőn Gyulám sietve nyit be szobámba.

Edes Irmám! Kardoséktól jövök; a hivatalból jövet találkoztam Kardossal s nem tudtam tőle szabadulni, hogy csak pár percze nézzek fel hozzájuk. Nagy társaságot találtunk; csupa asszony és leány; aztán tudod kedvesem miről vitatkoztak az asszonyok: hogy egy hét leforgása alatt ki tudja megírni a legszebb novellát. (mintha az olyan könnyű volna annak, a ki nem ért hozzá). A kis doktorné mindjárt azzal fogadott:

— Ugy-e Bodrogi ur, Irma is fog írni valamit; kérjük, ha haza megy, adja tudtára tervünket.

— Igen nagyságos asszonyom, de hiszen az én feleségem családanya, ki sohasem foglalkozott novellacsínálással,

— Oh — replikázott a kövér Sugár Bella — hisz' nem kell ahhoz valami nagy zsenialitás, mindenki saját egyéniségéből kifolyólag tesz és cselekszik, mindenki szabadon dolgozhatja fel gondolatait.

Fitogtatva dobálták felém az intézetben tanult novellákban, elbeszélésekben szem előtt tartandó szabályokat. A kis doktorné pláne azon feleselt a Kövér Bellával, hogy a ballada az éposznak egy válfaja, aztán meg, hogy „Bolond istók“-ot nem Petőfi, hanem Arany írta.

Mikor végre szóhoz jutottam, azt kérdeztem a hölgyektől:

— Aztán mi lesz a jutalma az egy heti fáradozásnak?

— Oh — felelték egyhangulag — már gondoskodtunk, hogy fejtörődésünk elnyerje méltó jutalmát. György Aladárt és Ember Jánost választottuk bírálnak; a kinek művét legjobbnak nyilvánítják, azt tartozik férje négy heti szórakozásra egy osztrák-fürdőbe vinni.

En kijelenttem nevedben, miszerint alig hiszem, hogy csatlakoznál az ambiciózus hölgyek író körébe.

— Nemde, jól tettem, kedvesem?!

Felülkerekedett bennem a hiúság ördöge. Egy pillanat alatt eszembe jutott az az idő, midőn az intézet igazgatója az egész osztály előtt megdicsérte irodalmi képzettségemet. (Persze az nem jutott eszembe, hogy akkor még a 17 éves leány képzelő-tehetségével bírtam.)

A legnagyobb flegmával kezdtem kigombolni galambszürke keztyűmet s lakonikusan feleltem férjem jóakaratu nyilatkozatára:

— Nagyon kár a más tehetségét annyira kicsinyelni; én igenis elég képességet érzek magamban arra nézve, hogy barátommal versenyre keljek az irodalom terén. Nagyon sajnálom, hogy ön hat évi együttlétünk után egy pillanatra is kételkedik ebben.

Férjem mentegődési próbált.

— De kedvesem, én meg vagyok győződve a te nagy műveltségedről; tudom, hogy ép oly ügyesen tudnál bánni a tollal, mint a főző kanállal s nekem eszembe sem volt a te tehetségedet kétségbe vonni, sőt azt hittem, örülni fogsz ha felmentelek oly kötelesség alól, melyre épen nincsennek hivatva a nők, annál kevésbé a családanya.

Férjem malicziája még jobban ingerelt a páлма elnyerésére.

Mit, „azok“ akarnak velem versenyezni? Majd meglátjuk?

Letettem kalapomat, keztyűmet. Férjem bámulva nézett rám.

— Nos kedvesem?

— Ma nem megyek sétálni — feleltem hidegen — sem ma, sem egész héten. Irni fogok.

Gyula megpróbálkozott, hogy lebeszéljen. Gazdaszonyi kötelességekről, háztartásról, a gyermekekről beszélt; de a komoly szavak a pusztában hangzottak el.

Még az nap hozzáfogtam; az az leültem kedves íróasztalomhoz, mely felett férjem arczképe függött, mely kép e pillanatban úgy tűnt fel, mintha komolyan és mégis mosolyogva igyekeznék lebeszélni bohókás szándékomból.

Két kezemet homlokomra szorítva kezdtem keresni a nőt. Egy olyan hőst, hogy belebolonduljanak azok az asszonyok; hogy mindegyiknek férje olyannak tűnjék fel mellette, mint törpe az óriás mellett.

venné a létért való küzdelem, bár az tagadhatatlan, hogy az utóbbi évek kedvezőtlen gazdasági helyzete nálunk is érezhető és tagadhatatlan, hogy a kellő vagyoni jólét hiánya nálunk is nagyon sokakat tart vissza a társadalmi életben való szerepléstől. Félős dolog, hogy ez a baj növekedni fog. A bimbófakaszto szép napokra következett hóvihár, hideg, téli zord időjárás nemcsak a gazdák reménységét tette tönkre, hanem meg fogjuk annak következményeit mindnyájan érezni. Félős dolog, hogy ha a kellő vagyoni jólét hiánya eddig oka volt társadalmi életünk betegségének, ezután még fokozatosabb mértékben fogja annak egészséges kifejlődését megakadályozni.

A harmadik baj magának az ilyen Rimaszombat nagysága városnak a természetében rejlik. Az ilyen sem egészen kicsi, de még kevésbé nagy vidéki városban, mint a milyen Rimaszombat, a legnehezebben fejlődik ki egészséges társadalmi élet, az ilyen városban unatkoznak legtöbbit az emberek. Ahhoz nem elég kicsi, hogy mint pl. Nagy-Rőczén egy hivatásos vezérférfi vezetése alatt jóformán mindenki egy család gyermekének érezze magát, ahhoz meg nem elég nagy, hogy ne a pletyka dirigálná a társadalmi életet. Az emberek nem élnek egymással olyan intim jó viszonyban, hogy elég szórakozást találnának az egymással való érintkezésben, más szórakozásuk pedig nincs és így mégis egymásra vannak utalva, de mivel az egymással való érintkezésben nem találnak elég élvezetet, hát unatkoznak.

A legutóbbi állítás felett — hogy t. i. társadalmi életünk betegségének egyik oka városunk nagysága, illetve kicsisége — sokat lehetne vitatkozni, sőt valószínű, hogy ebben a tekintetben könnyen le hagynám magamat győzetni. Annyi mindenesetre tény, hogy ez nem olyan főoka társadalmi életünk pangásának, mint az előbbi kettő.

Lehetne még itt számtalan okot felsorolni, de ez hiábavaló munka lenne. A társadalmi bajokat kikutatni nagyon könnyű, de azokra helyes orvoslási módot ajánlani nagyon nehéz. Ugy vagyok ezzel én is, — a bajokat meglátom, de már az erőmön és tehetségemen felül van, hogy azok részére biztos orvoslási módot ajánlhatnék.

Ugy vagyunk ezzel különben mindnyájan. Jajgatunk, jajgatunk, de azért a bajon nem segítünk segíteni.

Vármegyei közigazgatási gyűlés.

Gömörvármegye közigazgatási bizottsága Hámos László főispán ur ő méltósága elnöke alatt f. hó 21-én tartotta meg rendes havi ülését, a mennyiben a gyűlés rendes időpontja éppen Husvét másodnapjára esett s így akkor az megtartható nem volt. A gyűlésen a hivatalosok kivétel nélkül megjelentek, míg a választottak közül Szentiványi Árpád, Fáy Gyula, Marton János és Kubinyi Géza maradt igazoltan távol.

Napirend előtt Samarjay János szólalt fel, bejelentve, hogy f. év május 1-ső napjától kezdve beszüntetni tervezik azon vonat-közlekedést, mely a délutáni vonattal Budapestől Rimaszombat felé közlekedő utaso-

Egymást kergették agyamban az inceskedés ördögei, de annál inkább kerülgettek a nagy eszmék.

Csakhamar be kellett látnom ama mondásnak igazságát: a nő 20 éves kora után már nem igen ábrándozik.

Az egy másra torló gondolatok tömkelegében észre sem vettem, hogy beesteledett A szobalány jött be, jelentette, hogy a vacsora az asztalon van. Izgatottan mentem az ebédlőbe, hol férjem és két angyalarcu gyermek vártak rám.

Izonyú kozmás, odapörkölt burgonya-szag csapta meg orromat. Első felhevülésemben a konyhába akartam rohanni, hogy kérdőre vonjam a szakácsnőt; a másik pillanatban eszembe jutott: hiszen én vagyok hibás, mindig utánna szoktam nézni az ételnek, hogy mielőtt asztalra kerül, kifogástalan, izletes legyen.

Ma elmulasztottam. El voltam foglalva az irással. Soha ilyen szóval nem méltottunk el estebédet. En nem mertem Gyulára nézni, de azért láttam, (vagy csak látni véltem) mily erőltetve nyom le egy-egy darabka húst, nem is szólva az odaégetett burgonyáról. De azért egy szót se szólt, nem tett semmi megjegyzést, holott az ételre vonatkozó pedantériájának számtalanszor tanulejét adta.

Estebéd után a rendes újságolvasás, az egymással való beszélgetés elmaradt. Nagy fejfájásom volt. A kozmás vacsora, férjem szótlanága, a novella-írás utáni vágy végtelenül felizgatták idegeimet. Reggel a nap első sugara már íróasztalomnál talált.

A hős már meg volt. „Szép, mint Adonis, jellemes, mint Kátó; mézesszavu mint Ovidius és hős mint Czézár.“ Csak úgy jöttek a jobbnál jobb, szebbnél szebb gondolatok, csak most ne háborgasson senki!

Csak hogy épen az nem teljesül, a mit az ember legjobban óhajt. Pista és Sárka pityeregve dugták be borzas fejüket:

— Itt vagy anyácska? Jöjj öltöztess fel minket. (Az én novella-hősöm épen most menti meg imádottját egy szikla tetejéről).

— Hadjatok nekem békét! Zsuzsa majd felöltöztet. (Máskor a világot se engedtem volna, hogy gyermekeimet egy cseléd öltöztesse). A két gyermek érthetetlenül nézett rám s kedvetlenül mentek Zsuzsa ügyességét igénybe venni.

Gyula és a kicsikék az nap nálam nélkül költözték el a reggelit; én nem mehettem, nem mertem otthagyni

kat megszakítás nélkül továbbította tovább, úgy, hogy a Tiszolcz felé utazó közönség kénytelen lesz Feleden mintegy 1½ órát várakozni, hogy aztán utját tovább folytathassa. Ezen bejelentés folytán a közigazgatási bizottság sürgős felterjesztést intézni határozott a kereskedelmi miniszteriumhoz, az eddigi helyzet további fenntartása céljából.

Ezen gyűlésen számolt el jelentésileg a helpai gazdasági, fogyasztási- és hitelszövetkezet ügy- és pénzkezelésének megvizsgálása végett kiküldött bizottság. A bizottság tudvalevőleg Lukács Géza főjegyző elnöke alatt Ragályi Géza főszámvevő és Tomory Géza főszolgabíróból állott, kik kiegészítették magukat Artony János és Eisenhut Pál Coburg hercegi urad. főpénztárnok és illetve főszámvevő személyével. A mintegy 12 napon keresztül munkálkodó bizottság a szövetkezet könyveit, számláit és egyéb iratát tételről-tételre vizsgálta meg a szövetkezet keletkezése időpontjától egész f. évi április hó 6 ik napjáig; s annak eredményét részletes pontossággal felvett jegyzőkönyvek és jelentései által előtűntetve, egyértelműleg megállapították, hogy a kérdéses szövetkezet árucikkei oly alacsony, ugyszólván beszerzési árakon árusította a szövetkezet tagjainak, hogy azok mellett — számításba véve az általános kezelési költségeket, — haszonnal nem dolgozhatott; ezekből kifolyólag a szövetkezet évenként kisebb nagyobb veszteséggel zárta le üzleti éveit; azonban ezen hiányokat Hello József a szövetkezet igazgatója sajátjából pótolgatta olyként, hogy az általa beszolgáltattott összegek számba vétele mellett aztán évenként bizonyos — a tartalék alapra fordított — nyereség jelentkezett; és ezen a Hello József által tett befizetések főösszege 8204 koronára rúg.

Tagadhatatlan, hogy ezen eljárás ellen kereskedelmi szempontból kifogásokat tenni lehet; mindazonáltal azt is el kell ősmerni, hogy Hello József h. plebánost ezen tények elkövetésére szerinte magasabb, erkölcsi okok, — a szegény föld népének boldogítására irányuló törekvés vezette; és mert ezen tényekből kifolyólag sem a szövetkezet tagoknak, sem a szövetkezet hitelezőinek kára nem lett, sőt azok határozott előnyére vált, — ezen eljárásból kifolyólag Hello József h. plebánost erkölcsileg gáncs vagy botrány nem érintheti.

Az ügy ekénti helyzetében a közigazgatási bizottság az eljáró bizottság tagjainak valóban mélyreható és sok fáradságot igénylő tevékenységéért őszinte elismerését nyilvánítván, a jelentést tudomásul vette s az összes vizsgálati iratokat hason czéllal és további eljárás végett a rozsnói róm. kath. megyés püspök urhoz tette által.

Reméljük, hogy a sokat szellőztetett ezen ügy most már vég-befejezést nyert s hogy a sikasztással és nagyon hűtlen kezeléssel méltatlanul meggyanusított pap ellen ez irányban a további hajsza annál inkább meg fog szünni, mivel a vizsgálatot fogadó férfiak tisztessége és szakértelme kezességet vállal a tekintetben, miszerint a helpai szövetkezet ügye valóban úgy áll mint azt ők a közigazgatási bizottságnak elébe állították.

További érdekes tárgya volt a közigazgatási bizottságnak Holics Ernő és Benyus András fegyelmi ügye. Nevezett forgácsfalvi előjárók ellen ugyanis a Repka András és társai által tett bűnvádi feljelentésből kifolyólag Alispán a hivatalból való felfüggesztést nem tartotta kimondhatónak s ezen intézkedés ellen feljelentők képviseletében dr. Zboray Miklós ügyvéd fellebbezéssel élvén, az ügyet a m. kir. belügyminiszterium további ellátás végett a közigazgatási bizottsághoz utalta — A bizottság az ügyiratok felolvasása után szerzett teljes tájékozottság birtokában egyhangú helyesléssel fogadta az Alispán intézkedését s kimondotta, hogy nevezett előjárók állásuktól addig, míg ellenök vád alá helyezési határozat nem hozatik, felfüggeszthetőknek nem tartja.

A bizottság fellebbezési választmánya báró Luzenszky István nagykorúnak nyilvánítását meg nem engedte, viszont azonban Kovács Iván meleghegyi lakost nagykorúnak nyilvánította, illetve az árvaszék ez irányú

a megkezdett novellát: hátha később nem lesznek ily remek gondolataim Enyémmel — ugyszólván — napokon át nem beszéltem; férjem ebéd és vacsora után elment hazulról, mint monda, a Klubba megy. Egy kicsit csudálkoztam e kijelentésén, mert eddig minden nap azt ismételte, hogy a világ összes klubjainál többit ér az én és gyermekeink társasága.

Most azonban — pirulva valom meg — szinte örültem, hogy elmegy hazulról, csak az bosszantott, hogy soha egy szóval se kérdezősködött novellám felől. Szinte követeltem az érdeklődést: mennyire vagyok már, mi lesz rövid kivonata? — de semmi — semmi . . .

Később megnyugtattam magamat, még csak pár nap s milyen meglepetés vár reá, mert hogy novellám jóval felülmulja valamennyiét, arról meg voltam győződve.

Jött a nagymosás, majd a nagytakarítás: absolute nem érdekelt, miutha mindez a szomszéd gyógyszerésznél történt volna. Szóval napról-napra nagyobb lett házunknál a rendetlenség, melyet azonban én nem értem rá észre venni. Ot nap óta annyira erőt vett rajtam a magasra törekvésnek, nagyravágásnak hóbortja, hogy eltejejttem: hiszen a novelláiraton kívül létezik számomra egy boldog, meglehetően családi élet, melynek tagjai egy ideális lény és két szép gyermek.

A hatodik nap reggelén elkészült „művem“: szépen letisztázva, hóféhér papírra Számtalanszor átfutottam, nincs-e benne valami írás-hiba, elég gördülékeny e, áthúzódik-e rajta a következetesség elejétől végig, nincsenek-e benne lélektani abszurdumok? kifogástalannak találtam; nagyon meg voltam magammal elégedve.

Izgatottan téptem szét a fogalmazványt tartalmazó füzetet.

Nincs rá szükségem, hiszen ott van a szépen megírt novella íróasztalomon; alig vártam a másnap délutánt, hogy felfolvashassam.

Sietve indultam férjem és a gyermekek társaságába; a kertben találtam őket. Pista és Sárka ujongva röpültek felém.

— Nini anyácska; maradj itt anyácska, ne bujj el tőlünk.

Karjaimra vettem őket, majd mosolyogva öleltem át férjem nyakát.

Novellám kész — mondám büszke önértettel — akarod olvasni? (Sokkal inkább biztam magamban, sem hogy arra kértem volna, nézze át, jól van-e megírva).

vég-határozatát megerősítette; egyszersmind arra való tekintettel, hogy nevezett ifju atya Kovács János eserenyeni lakos ez ügyből kifolyólag az árvaszék tagjait megvesztegetéssel meggyanusította, az árvaszék ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte s annak fogantatására Mihálik Dezső, Hevessy Bertalan biz. tagokat és Dr. Fornét Gyula tb. főjegyzőt kiküldte. Természetes, hogy az esetben — mit különben előre is hiszünk — ha a súlyos vád valótlannak bizonyul, Kovács János rágalmaért a büntető bíróság elé lesz állítva.

Ugyanezen alkalommal láttuk először szerepelni Druisner György h. kir. tanfelügyelő urat is.

A bizottsági ülés többi részét, a kevésbé érdekes rendes folyó ügyek foglalták el, s már 7 óra volt a midőn a terhes munkája után főispán ur ő méltósága az ülést lelkes éljenzés közben bezárta.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 20-án tartotta dr. Kovács László polgármester elnöke alatt rendes közgyűlést, a melyen jelen voltak a tisztviselőkön kívül Baksay István, Abonyi Pál, Soós Ferencz bírtokos, Dapsy József, Zachar Gusztáv, Kozma Szabó József, Soós Gyula, Barányi Gusztáv, Tomay Alajos, Rabaly Miklós, Varga István, Rónay Gyula, Lévai István és Koreny Pál képviselőtestületi tagok.

Az első tárgy volt báró Fejérváry Géza köszönete abból az alkalomból, a miért őt a város közönsége hetvenedik születésnapja alkalmából üdvözölte. Tudomásul szolgált.

Azután olvastattott a 7 éven felüli elhagyott gyermekek segélyezése tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet. A képviselőtestület elhatározta, hogy valahányszor egy 7 éven felüli gyermeket elhagytának nyilvánítanak, mindannyiszor jelentést tesznek és kérdést intéznek a belügyminiszteriumhoz, hogy az illető segélyezhető-e a gyámpénztári tartalékalap kamatjövendelméből?

Dr. Kovács László polgármester számolt be ezután budapesti utjáról és a képviselőtestület jóváhagyó tudomástétele mellett jelentette, hogy egy a mentelepí építkezés, mint az önálló állatorvosi állás szervezése tárgyában az illetékes helyekről kedvező ígéretekot kapott.

Ugyancsak a polgármester terjesztette be ezután a városi házipénztár és adószedő hivatal megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint minden rendben találtattott.

Tárgyalás alá került azután a rimaszombati takarékpénztár igazgatóságának érdekes kérvénye, a mely szerint azon városi tisztviselők, a kik adósságaikat a pénzügyintézetek vagy jótállók hátrányára nem rendezik, azokat a város bocsassa el szolgálatából. Ezen kérvény felett a képviselőtestület érdemben egyelőre nem határozott, hanem utasította a polgármestert, hogy a városok ügyvitelének egységes szabályozása idején, a városi szabályrendelet kidolgozására kiküldött bizottságnak a kérdéses kérvényt felhasználás végett adja át.

A közgyűlés utolsó tárgyát képezte a városi malmok bérbeadása. A felső malmot a legtöbbet ígéro Kardos Bertalannak, az alsó malmot pedig szintén a legtöbbet ígéro Gruber Lajosnak adták ki 12 évre. Ez utóbbi az alsó malmot műmalommá fogja átalakítani.

Alapkő-letétel.

A hivatalos tavasz ép egy hónapja hogy megkezdődött S im ez évben a természet is engedelmessé várt a naptári parancsok; szerelmes tavaszi napsugár forró csökjára ébredezni kezdett minden az alvó természetben. Tűzes volt a csök: gyors, szinte tűneményes a felébredés. Alig 10—15 nap alatt már tarkállott a rét, megzendült az erdő, zöldelt a mező, virágillattal, madár dallal telt meg a levegő.

Az ifju tavasz legyűrte, eltemette a zord, a mord, a vén telet.

— Valóban kíváncsi vagyok.
— Eredj Sárka, (ő volt az idősebb) íróasztalomon van egy csomag irás, hozd el azt nekem.

Egy hatalmas bodzafa alá telepedtem, magam mellé vonva férjemet.

Ezt is számításból tettem, hogy az idillikus helyzetben nagyobb hatást érjek el. Mintegy 8—10 percz óta várakoztunk, midőn rémséges sírás közt hozza Zsuzsa elébem Sárkát. Két keze csupa tinta, fehér ampír ruhácskája tarkára festve.

Mint a kit a vipera csíp meg, ugrottunk fel Gyulával.

— Mi történt az irással? (Sárka állapota nem érdekelt e perczben) — kiálték.

Zsuzsa félve húzta elő a tintától csepegő papir-iveket.

Ha a tiszta kez meyből villámok csaptak volna le, nem ijedtem volna meg jobban. Egy szó, egy hang nem jött ajkamra. Egy ideig némán, összeszorított ajakkal néztem hol férjemre, hol a gyaszos írásra. Kétségbeesésem leirhatatlan volt.

Hát ezért fáradtam, ezért áldoztam fel hat napot házasetünk boldogságából, hogy te vigyázatlanságod által megsemmisítsd szép terveimnek gyümölcsét?!

Sárka szemlesütve szepegett, hogy ő vigyázott, de könyökével meglökte a tintatartót, mely „véletlenül“ a papírra dőlt.

Férjem meghatva közeledett felém, kezét vállamra téve szelid hangon kezdett vigasztalni:

— Kedves Irmán, ne epeszd magad a megtörtént dolgot meg nem történtté tenni nem lehet, talán még leirhatnád holnapig?

Egy pillanatra meg voltam mentve, de a másik perczben erőtellenül hanyatlott le karom s férjem nyakába borulva zokogtam:

— Nem lehet, nem lehet hisz összetéptem a fogalmazványt. De talán amugy se írnam ujra, mert azokból a regényekből, melyeket átél az ember, nem jelenik meg a második kiadás.

*

Másnap délután boldogan mentem férjemmel Kardosékhoz. Már együtt volt a társaság.

— Nos kedves Irma te is irtal valamit?

— Minek törném a fejemet — feleltem ajkbigy gyesztve — Gyula megígérte, hogy novellacsínálás nélkül is elvisz engem Osztenébe . . .

De egyszerre, midőn a szerelmes ifju önfeledten a szeszélyes áprilisi tündérrel kaczerkodott, megváltozott minden.

A letiport öreg, a vén télapó új erőre kapott. Fel-emelkedett, megrázta zuzmarás, ősz szakállát, nagyot fújt mérgében, s erre hideg, borzongató szél süvített végig a kaczagó erdőn, a mosolygó völgyeken. Megdermedt a kaczag, siralomra vált a nevetés. Holtan, bágyadtan hullott le sok, sok kinyílt virág. Fehér hó-lepel fedte be ismét a már-már zöldelő hegyeket.

Majd ijedten ugrott fel mámorából a könnyelmű tavasz. Felemelte haragos pálcáját s megindult a szörnyű küzdelem.

Dühöngött a vihar, hullott a hó; majd tüzes napsugár s tavaszi fuvalom sietett felmelengetni a didergő rügyeket, az elalélt virágokat.

Hol a kitartó öreg, hol az izmos ifju került felül. Végre folyó hó 21-én mégis csak a tavasz került ki diadalmasan e küzdelemből.

Ma már ismét csokolódik a szerelmes napsugár, mosolyog a mező, kaczag az erdő, madárdallal, virágillattal teli a levegő.

* * *

Ha a természeti változások általában, ha az évszakok bármelyike híven megfelel az emberi élet egyes korszakainak: úgy az ideai tavasz különösen hű jelképe lehet küzdelmeinknek, melyeket nagy eszmék, a társadalmat, a közösséget érintő nagy gondolatok szolgáltatában kell végig küzdenünk.

Minden valamire való ember lelkében életre kel valamikor — egyiknél előbb, másnál később — egy-egy szép gondolat; szívünket megragadja egy-egy nemes érzelem, mely nagy tettekre kész.

A gondolat, az eszme nem öző, nem egyéni célokat szolgál, hanem a közét: a társadalom, az egyház, a haza javát.

Értelmünk belátja helyességét, szívünk minden dobbanása tette sarkall. Ellog a vágy, hogy közöljük másokkal is.

Nyájas arczok, biztató szavak fogadnak és buzdítanak a jók részéről. Reményeink hirtelen márciusi, tavaszi mezbe öltöznek.

De aztán jön a hitetlenek, a kételkedők, a gunyolódók áprilisa. Kinevetnek, lemosolyognak. Reményeink kinyílt szép virágai megdermednek, becsukódnak. Éronk ellankad. Kedvünk elhagy.

De ha az eszme időszerű és közérdekű; ha szolgálatában nem csüggedünk el semmitől; ha életünket szenteljük kivételének: az eszme győzelmesen és diadalmasan fog kikerülni az ifju tavaszként a lenézéssel és a kishitűséggel megvívott harcából.

Es a köz javát előmozdító eredmény láttára mosolyogni fog lelkünk, kaczagni fog örömeiben szívünk.

E gondolatokat az az egyszerűségben is maradó és nagyhatású jelenet váltotta ki lelkünkben, mely folyó hó 21-én a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium új épületének alapkövetelénél lefolyt.

Az iskolát fentartó testület fontos és súlyos körülmények és a bizonytalan tavaszi időjárás miatt elhatározta, hogy az új épület záró-követ fogja annak idején nagyobb szerű ünnepség keretében lehelyezni.

Igy az alapkö ünnepies letételére nem is történt semmi előkészület. De meg az idő is oly kedvezőtlenül fordult, még e hét elején is, hogy magok az építések sem tudhatták biztosan, mely napon s mely órában kezdhetnek a munkához.

Végre kitűzték a keddi napot. Igen, de reggeli 6 órákor, a munkakezdés rendes idején 2—3 ujjnyira befagyott az elkészített malter s fagyos volt a méz teteje is.

Csak hogy csendes, szép idő volt. 7 órákor vidáman és ragyogva kisütött a nap.

Ekkor Tóth Béla művezető-építész és Kalla Géza a vállalkozó építész 9 órára tűzték ki az alapkö letételét s együttesen elhatározták, hogy az előtők oly nevezetes mozzanatról értesítik a gimnázium tanári karát.

Ez értesítés alapján az igazgató és a tanári kar együttesen rövid tanácskozás után és egyértelműen elhatározta, hogy az alapkö letételéhez testületileg megjelenjen s az ifjuságot is kivezeti.

Pontban 9 órákor érkezett meg a tanárok vezetése alatt katonás rendben a 400 főnyi diákság s állást foglalt a hatalmas földhányásokon és kőrákosokon.

A tanári kar pedig Tóth Béla, Kalla Mihály és Kalla Géza építésszel egyetemben lent a pincehelyiségek egyik tömbjén gyűlt össze, az épület főbejárájának jobboldali szögletével szemben, a hová 6 munkás és 3 kőműves a hatalmas, faragott terméskövet elhelyezte.

Ekkor kilépett a körből Loysch Ödön, a főgimnázium lelkes ifju igazgatója és az alapkö elé állva, levett kalappal, síri csendben a következő tartalmas és lelkesítő szavak kíséretében, hármas kalapácsütéssel a rögtönzött ünnepélyt megnyitotta:

„Nevezetes forduló pontja gymnasiumunk történetének a mai nap. A mit évek óta óhajtván reménylettünk, a mi forró vágyaink netovábbját képezte, a miért előidei hosszú időkhöz küzdöttek, nem törődve az újtókba tornyosuló akadályokkal, nem gondolva az eléjük gördülő nehézségekkel, az ime — hála a magas tanügyi kormány áldozatkészségének, hála a gymnasiumi igazgató választmány buzgóságának testté lőn: gymnasiumunk új épületének, a múzsák szent hajlékának alapkövét teszszük le most.

Legyen ez a föld, melyet eddig a szorgalmas munkás véres verejtékével megszentelt, a közművelődés áldást hozó helye. A mindenható Isten áldja meg ennek a munkának kezdetét és engedje, hogy az akadálytalanul, zavartalanul vitessék véghez. Áldja meg munkásait, áldja meg vezetőségét; adja, hogy azok sohasem lankadó erővel, sohasem szűnő buzgósággal, éber kötelességérzettel, szent lelkesedéssel és kitartással feleljenek meg annak a nemes feladatnak, a melyet magukra vállaltak. A nap-számos munkáját itt majdan a közművelődés munkásainak nem kevésbé nehéz szellemi működése fogja felváltani. Adja Isten, hogy legyen ez a munka is oly eredményes majdan a jövőben, mint volt a multban mindenkor; legyen áldást hozó az ifjuságra és így közvetve azok vezetőire is; legyen gyümölcsöző szent hazánkra, a melynek — itt ígérem ünnepélyesen — nemcsak mi, de tanulóink is minden tudásunkat, minden lelkeseidésünket, szívünk minden nemes érzelmét, lelkünk minden tehetségét fogjuk szentelni!

En csak egyet kívánok e helyről: Az új ezerév

küzében rakjuk le új gymnasiumunk alapját. Adja Isten, hogy a mikor újabb ezer év gördült el hazánk felett, ez az intézet még mindig teljesítse szent feladatát, virágozzék és szin magyarok lakjanak körülötte!”

A mélyen átértett és lendülettel elmondott beszéd után Bodor István tanár és volt igazgató, a ki az államsegély kieszközölése körül, valamint az egész építkezés megkezdéséig a nemes ügy érdekében igen sokat fáradozott — megható imában, imara kulcsolt kezzel mondott hálát a gondviselő jó Istennek, hogy neki, mint tanárnak — bár őt mint apát sok csapás, mint embert sok félreértés érte — de mint tanárnak annyi örömet szerzett e mai nappal is, mely legszebb álmainak megvalósulását, legtitkosabb vágyainak teljesülését hozta meg. Szép szavakban kérte végül a magyarok Istenét, hogy ez előre is megszentelt falakat az evangéliumi hitnek és a tudományos műveltségnek ápolására és a törhetlen magyar hazaszeretnek terjesztőjéül az idők végéig mindörökké tartsa fenn.

Utánna dr. Veres Samu főgymn. tanár a következő szép és hatásos jelmondat mellett ütött háromszor az alapköre: „Ne csupán ez a kő, hanem az a szellem legyen a gimnáziumnak örök fundamentuma, mely e falak közül kiárad!”

Végül dr. Wallentinyi Dezső főgymn. tanár ütött a kalapácsal az alapköre e jelmondattal: „Emelkedjél a magyar protestantizmus, a magyar tudomány és édes magyar hazánk örök dicsőségére!”

Ez utóbbiak, mint az ifjusági körök tanárelnökei azok nevében fejezték ki hazafias érzelmeiket egy-egy mondatban.

A lelkes éljenzéssel fogadott ima és beszédek után ismét levették a kalapokat: a tanári kar, az egész ifjuság és a fellekesült munkássereg ajkán felzendült a nemzeti himnusz: „Isten áldd meg a magyart!”

Az ötödik század erőteljes tödéből feltörő, lelkes hangokat, hatalmas akkordokat felkapta a langyos tavaszi szellő és átsuhant velők az egész város felett, a melyből a zengő, szent dallam hallatára csakhamar tömegesen tödült a kíváncsiak serege az építkezés helye, a tágas, szép Ferenczy utca felé.

De már késő jötték. Az ifjuság a himnusz eléneklése után szép rendben visszatért az ősi iskola falai közé. Itt az osztálytanárok néhány lelkes szóval még fejtegetvén az ünnep jelentőségét és az elhangzott szép gondolatokat lelkükbe vésvén és szívükre kötvén hazabocsátották a fellekesült ifjuságot. Az igazgató u. i. a még hátralévő délelőtti órákat elengedte.

Hisszük és reméljük, hogy a váratlanul rögtönzött, de mégis lélekemelő ünnep maradandó és állandó hatású lesz az ifjuság fogékony lelkében, romlatlan szívében.

Ez alapkö letétel új korszak virradását, szebb tavasz fakadását hirdeti a rimaszombati egy. prot. főgimnázium külső és belső történetében.

Hisszük és reméljük, hogy az az immár emelkedő új épület a mély, vallásos hitnek, a magyar műveltségnek és a rendületlen magyar hazaszeretnek lesz megdönt-hetetlen sziklavára a jövőben épügy, a mint az volt a mai napig az a János-utcai százados multra, százados küzdelmekre visszatérintő ősi iskola is!

Sok, sok szenvedés, nélkülözés, hosszas anyagi küzdelem előzte meg ez ünnepet. Hol kiderült, hol beborult felette az ég.

Végre mégis csak győzött a jobb. Végre mégis csak kitavaszkodott.

Örömmel köszöntjük ezt a szép tavaszt. Örömmel hajtjuk meg lobogókat mindazok előtt, a kik ez eredmény elérésében közremunkáltak.

Igy hálás elismerés illeti első sorban a főgimnázium igazgató választmányát és annak kiváló elnökeit: Bornemisz László alispánt és Kubinyi Aladár kir. törvényszéki elnököt, a kik mindenkor nagy szeretettel és nagy eredményekkel munkáltak és munkálnak ma is megyénk és városunk köz- és magánéletének, szebb jövőnknek kiépítésén.

—ő.

Meghívó.

A Gömör-Kisbörnyői járási tan. egyesület rimaszombati járásköre a tolyó évi május hó 11-én (hétfőn) délelőtt fél 10 órákor tartja meg jelen évi gyűlését a rimaszombati áll. leányiskolában, melyre a járás-kör t. tagjait s a tanügy iránt érdeklődő t. közönséget tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai lesznek:

1. Elnöki előterjesztések.
2. A szakfelügyelet kérdése. Előadja: Helyvig Ede ág. ev. tanító.
3. A fizetés rendezés. Előadja: Bodor László áll. isk. tanító.
4. Indítványok.
5. A járás-köri tisztviselők választása.
6. Egyleti tagsági díjak s Eötvös-alap járulékeinak beszédese.

Jánosiban, 1903. április 21-én.

Becske Bálint, járásköri elnök.

Hírek és vegyesek.

Kitüntetés. A király Szakall Antalnak, a nógárdmezei gácsi járás főszolgabírájának buzgó szolgálatai elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Magyar isteni tisztelet Tiszolczon. A rimaszombati ev. ref. egyházközösség hitbuzgó lelkesze: Czinke István gondoskodni óhajtván nemcsak a városban, hanem azon túl fel Tiszolczig a szörványban lakó ev. ref. vallású hitfelelők lelki ellátásáról is, azért vasárnap, azaz f. évi április hó 19-én délelőtt 10 órákor lélekemelő magyar isteni tiszteletet tartott az állami elemi iskola egyik legágasabb tantermében, melyet az állami elemi iskola gondnoksága e célra szíves készséggel engedett át az illető lelkes részére. Az imaházza átalakított tanterem egész szintűig megtelt; mert e magyar isteni tiszteletre nemcsak ev. ref. hitvallású, hanem más hitfelekezethez tartozó hívek is oly mohó vágyakozással sereglettek egybe, mint a hogy a szomjas szarvas szokott sietni a híves patakra. Isteni tisztelet végeztével az úr szent vacsorája is ki lett szolgáltatva az ájtatos híveknek. Délben a hitbuzgó lelkipásztor tiszteletére közebed rendeztetett, melyen nemcsak a szörványból összesereglett református hívek, hanem

Tiszolcz város hazafias érzelmű intelligens lakosai közül is igen számosan vettek részt. Adja a magyarok Istene, hogy Tiszolczon ne ez legyen az utolsó magyar isteni tisztelet! . . .

Kinevezés. Lokcsánszky Lajos pénzügyi számgyakornokot, az itteni számvéveség tagját, a pénzügyminiszter a békésgyalai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéveséghez számvisztlé nevezte ki.

Közgyűlés. A helybeli izr. hitközösség folyó hó 17-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az eddigi elnök Dr. Cziner Miksa állásáról leköszönt s a választmány 10 tagja és pedig: Weisz Dávid alelnök, Róth Géza pénztárnok, Schweitzer Dávid ellenőr, Ádám Henrik Braun Zsigmond, Grosinger Miksa, Hilovits Mór, Holländer Lajos, Dr. Kármán Aladár szintén lemondott. — A folyó hó 20-ikán délután nagy érdeklődés mellett megtartott népes közgyűlésen a tisztújítást következőleg ejtették meg: Elnök lett Dr. Bleyer Leo orvos, alelnök Haas Salamon, pénztárnok Kosiner Vilmos, ellenőr Jellinek Bertalan, templomgondnok Winter Farkas és Hilovics Mór. A választmány tagjai következők: Kohn Simuel, Steiner Salamon, Dickmann Márkus, Kohn Adolf fateresk., Péter Jakab, Goldstein József, Berger Dávid, Neumann Ármán, Einhorn Károly, Kohn Albert, Reisz József és Dr. Fráter Samuél.

Uránia színház Rimaszombatban. Egy izben már városunkban a budapesti Uránia színház vidéki osztálya néhány estén át nagyszámu közönségnek nyújtott igazán sok élvezetet és szórakozást. Most a polgári olvasókörnek a Bóhm János tanár igazán szíves fáradozásai folytán sikerült elérni azt, a mit vidéki város eddig nem tudott keresztülvinni, hogy t. i. az Uránia-színház központi igazgatósága a fővárosi felszereléssel városunkban nyolc estén át a legváltozatosabb műsort mutassa be. A polgári olvasókör nagytermében május 2-ától kezdve lesznek a rendkívül érdekesnek és kellemesnek ígérkező bemutató estélyek, melyeken a fővárosban is általános tetszést keltett műsorszámok egyenként kerülnek sorra. Felhívjuk már most közönségünk érdeklődését az Uránia tanulságos és szórakoztató estélyekre, s az iskolák intézőségeit is kérjük, hogy a növendékeket minél nagyobb számban való megjelenésre buzdítsák, mert hiszen a serdülő ifjuságnak ritkán lehet része az ilyen látványokban, melyek az élvezet nyújtása mellett egyszersmind oktatók és ismeretterjesztők is. Az iskolák növendékei részére nappal lesznek a bemutatások.

Allami gyermekmenhely Rimaszombatban. A magy. kir. belügyminiszter, mint az országos lapokból olvassuk, az ország egyes alkalmas és nevezetesebb pontjain nagyobb számu gyermekmenhelyeket szándékozik államköltségen felépíttetni. Egy ilyen áll. gyermekmenhely elhelyezésére Rimaszombat városa is jelölve lett az illetékes ministerium részéről, mint azon áldozatkész városok egyike, mely az országos lelenégy felkarolása körül már eddigelé is erején felüli áldozatokat hozott a haza és az emberi társadalom érdekében. Illetékes kúrtorrásból azt hallottuk, hogy a tervezett gyermekmenhely az ó-temető azon részén állítatnék fel, a hol városunk hírneves szülötte Ferenczy István szobrász tetemei nyugosznak. A szobrászat úttörőjének elporladt hamvait exhumálni fogják, melynek eszközésére Strobl Alajos és több más országhírű szobrász jön le Budapestről, hogy a drága hamvakat más alkalmasabb helyre helyezték el.

Megváltoztatott határozat. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a vármegyei közigazgatási bizottság lapunkban is közölt azon határozatát, melylyel Pollák Samuél volt helybeli izr. kántort. állásába mástól évre visszahelyezte — megsemmisítette. Az indokolásban benne van, hogy egyházi belügyben csakis az önkormányzati joggal bíró egyházi bíróság illetékes az itélkezésre.

Halálozás. Ertl Heribert krassószörényvármegyei kir. segédtanfelügyelő, ki vármegyénkben Nándorvölgyön huzamosabb időn át kiváló működésű tanító volt, f. hó 15-ikén Lugoson meghalt 50 éves korában. A jeles tehetségű s nagy szorgalom tanférfit 8 évvel ezelőtt emelte a miniszter egyszerű tanítói állásából a tanfelügyelői szolgálatba, hol szintén szép eredménnyel működött. Szorgalmasan dolgozott irodalmilag is, irt több tankönyvet, s lapunknak is hű és jeles munkatársa volt. Haláláról következő gyászjelentést kaptuk: „Özv. Ertl Heribertné szül. Kájaba Mária mint hitves, ugy fia Viktor, valamint számos rokonsága mely fájdalommal jelentik: hogy Ertl Heribert kir. s. tanfelügyelő életének 50. évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, f. hó 15-én délután 5¹/₄ órákor jobblétre szenderült. A kedves halott földi maradványa f. hó 17-én délután 4 órákor fog a róm. kath. egyház szertartásai szerint a Szt. István-utcai házból a helybeli sirkertben örök nyugalomra tétetni s az engesztelő szentmise áldozat f. hó 17-én d. e. 10 órákor a Mindenhatónak bemutatni. Lugos, 1903. április hó 15-én. Béke hamvaira!”

Kinevezés. A földművelésügyi miniszter Lakner Lajost kinevezte a helybeli állami erdőhivatalhoz erdőszjelöltté a XI-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába.

Az orsz. balneologiai kongresszuson Budapestben folyó hó 20-án összegyűltek a fürdőügy iránt érdeklődők, s a csizi jód-bróm gyógyfürdő képviselőjében részt vett a kongresszuson városunkból Molnár József ügyvéd igazgatósági elnök. — Dr. Tausz Béla a csizi hivatalos fürdőorvos nagy figyelemmel hallgatott ismeretében referált Csiz fürdőről.

Búcsú-estély. A helybeli pénzügyigazgatóság tisztviselői folyó hó 18-án este a „Három Róza” vendéglőben bucsuztatták el egyik kedvelt tisztviselő társukat: László Albertet, kit a m. kir. pénzügyminiszter kataszteri irattári tisztből pénzügyi fogalmazói ranggal a nyitrai pénzügyigazgatósághoz kataszteri nyilvántartási bőségessé nevezett ki. — Kubinyi Andor pénzügyigazgató lendületes, szép pohárköszöntőben mondott Istenhözadót az ünnepeltnek s örömet fejezte ki a felett, hogy ez esetben is az igazi érdem nemcsak a közvetlen előjáró elismerése, hanem a felsőbb hatóság kinevezése által lett megjutalmazva. — Azután Vozáry Béla pénzügyi fogalmazó és Pongó Lajos adótiszt éltették igazi lelkesedés közepette szeretett pénzügyigazgatójukat, a komoly munka emberét, a tisztviselőin atyai szeretettel csüggő, de egy-

szerszint szigorú hivatal-főnököt. — Valóban kellemes benyomást tesz mindenkire a pénzügyi tisztviselői karának azon tisztelettel párosult őszinte szeretete, melyet főnöke iránt lépten-nyomon kimutat; az az összetartás, egymás iránti tisztelet és rokonszenv, melynek oly gyakran vagyunk szemtanúi; s méltán illeti elismerés a hivatalfőnököt, ki a legnagyobb szigorúságot is össze tudja egyeztetni tisztviselői érdekével s kit ezeknek osztatlan ragaszkodása kísér nehéz munkájában. A búcsú-estélyen László Albert hálás szavakkal mondott köszönetet volt főnökének és tisztviselőársának a mindig tapasztalt nagybecsű jóindulatért s tőlük nehéz szívvel vett búcsút. — A társaság késő éjféltáncig emelkedett hangulatban maradt együtt.

Halálozás. Komáromy Géza főgimnáziumi tanárt és nejét súlyos csapás érte, kedves kis leányuk: a 4 és fél éves Ilonka folyó hó 16-án vörhenyben meghalt. Temetése folyó hó 18-án ment végbe. A mélyen sujtott szülők mérhetlen fájdalomában sok résztvevő őszintén osztozik. — A gyászborult szülők ez uton is hálás köszönetüket fejezik ki mindazok iránt, a kik szeretett kis leányuk temetésén való megjelenésükkel nagy fájdalmukat enyhíteni szivesek voltak.

Néptanítók tovább-képző oktató folyamatai. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a f. évi július hó 6-ától—25-éig a budapesti, mármáros szigeti és csáktornyai állami tanító-képző intézetben tanítók számára s a szabadkai állami tanító-képző intézetben tanítók számára három hetes gyakorlati irányú és népies módszerű tovább-képző oktató tanfolyamokat rendeztet. Mindenik intézetbe akármilyen jellegű elemi népiskolában működő 50—50 tanítót, illetve tanítónőt vesznek föl. Közülük 30—30 az állam költségén nyer teljes ellátást az illető intézetben s azonkívül még 15 korona utiköltséget is. A saját költségükre jelentkező 20—20 hallgató is nyerhet ugyanott ellátást 20 koronáért, de utiköltségre nem számíthat. Fölvételért a vármegyei kir. tanfelügyelőhöz kell folyamodni bélyegtelen kérvényben, ez évi május hó 10-éig.

Műkedvelői előadás. A líkéri tiszti kaszinó f. hó 13-án, — husvét második napján — este 1/8 órakor igen sikerült műkedvelői előadást rendezett saját helyiségében. Az előadás iránt nagy volt az érdeklődés, a menyinyben nemesak Líkér kórhótelep és Nyustya intelligenciájának színe java adott az alkalommal egymásnak találkozókat, hanem a vidék hazafias közönsége köréből is számosan élvezték a valóban szép előadás gyönyöreit. — A nagy érdeklődésnek a derék műkedvelők teljes mértékben megfelelték. Előadták Muray Károly „Huszárszerem” című 2 felvonásos vígjátékát és Taylor Tamás „Barátság” című egy felvonásos kedves vígjátékát Csiky Gergely fordításában. Ugy a két darabnak kiválasztása, mint a bennök előforduló szerepek betöltése avatott kezekre vallott. — A hálás publikum sűrűn megújuló tapsviharral jutalmazta a szereplők buzgóságát és tökéletes játékát. Az elismerésből kiváló rész illette meg az előadás szakavatott rendezőjét, ki fáradságot nem kímélve, teljes odaadással rendezett azon, hogy a néző közönség művészi színvonalon álló játékban gyönyörködhessek. — Az előadást kiválóan kivirradt tartó fesztesen táncmulatság követte. — Mulasztást követnénk el, ha meg nem említenők azt az igaz, elismerésre méltó jóindulatot, melylyel Líkér kórhótelep gondnoka — mint a kaszinó elnöke — az előadás ügyét felkarolta és minden tekintetben elősegítette. — Ugy halljuk, hogy az ő kezdeményezésére legközelebb a gyári munkások fiatalabb tagjaiból alakuló műkedvelői társulat fog hasonló előadást rendezni, minek a szórakoztatás mellett az a fontos célja is van, hogy az illetők ez által magukat a magyar nyelvben tökéletesítsék. — Összes bevétel volt 248 korona, kiadása 72 korona 29 fillért tett ki, e szerint tiszta jövedelem 175 korona 71 fillér. Ebből líkéri szegény gyermekek segélyezésére 50 korona, líkéri ág. hitv. ev. templom javára 20 korona, a tiszti kaszinó könyvtára javára 105 korona 71 fillér jutott. Felülfizettek: dr. Szelényi Jenő 4 korona, dr. Schvarex M. 4 kor., dr. Sailer Károly, Áronffy Ernő, Hrebenda Ágoston, Lányi N., Kamm N., Mersits Ignác, Figura György, Birnstingel Aurél 2—2 korona, Mitske Gusztáv, Czövek Bertalan, Czéner Pál 1—1 korona. Összesen 27 korona. Fogadják a jótékony felülfizetők a kaszinó hálás köszönetét.

Halálozás. Róth Dávid, városunkban is ismert jóbiró rimaszécsi kereskedő — Róth Géza helybeli vaskereskedő édes atya — folyó hó 18-án 56 éves korában Rimaszécsen elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe folyó hó 19-én. — Az elhunytat kiterjedt család gyászolja s ennek fájdalmában részt vesznek a nagyszámú ismerősök — kik a végtisztességre a vidékről is besereglettek Rimaszécsre. — Nyugodjék békében!

Kis gyermek szerencsétlensége. A szülei gondatlanságuk esett áldozatul ismét egy kis gyermek Balogfalván folyó hó 13-án. Kovács József gazdaembernek gyermekei kimentek a rétre játszani, hol atyjuk is volt; e közben tüzet raktak, melytől a 4 éves kis Józsinak ruhája tüzet fogott s a szerencsétlen oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy még az nap meghalt.

Allamellenes oktatászer kitiltása. A „Mapo Auszro Ugorszke, Boszne i Herczagovine, Szrebije i Czirne Gore Nacsratao F. Haudtke Szvpszki Prizedilo i Szolala. Knyizsara Brattye Iovanovitya u Paucsevu” című s a magyar törvényes közjogi állapotnak meg nem felelő földképet, a vallás- és közoktatásügyi miniszter hazánkban valamennyi népoktató intézetből kitiltotta. Együttal az 1876. évi XXXVIII. t. cz. 5. § a nyomán utasította a törvényhatóságok közigazgatási bizottságait, hogy rögtön koboztassák el ezt a földképet, ha valamelyik iskolában oktatászerül használják; s ha ez 1903. évi június hó 1-én tul történnék meg, akkor a használt tanító ellen az idézett törvényszakaszk rendelkezését érvényesítsék.

Magyar ipar ajánlása. A m. kir. pénzügyminiszter fölhívja a közfigyelmét a zólyombrézói m. kir. csöhenyerműre, mely húsz éves főállása alatt mindenkor erős küzdelmet folytatott és állott ki a külföldi versenyen. Tekintettel arra a körülményre, hogy a zólyombrézói m. kir. csögyár az egyedüli Magyarországon és más belföldi gyárnak versenyt nem csinál s mert a ne-

vezett gyár ismét a külföldi üzemű gyárakkal vivandó nagy küzdelmeknek néz elébe, azért fölhívja a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a népoktató intézeteket, hogy a körükben előforduló beszerzéseknél, a mennyiben azok kovácsolt vagy öntött vasból való eszközökre vonatkoznak, nemesak a magyar származást, hanem a kereskedők részéről netalán megpróbált kijátásásoknak meggátolása végett határozottan a zólyombrézói származást kössenek ki.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtetetlen emlékü édes atyám elhunytá felett érzett mély fájdalmukat részvétük nyilvánításával enyhíteni igyekeztek, e helyen mondok magam és egész családom nevében hálátel szívvel köszönetet. — Rimaszombat, 1903. április 22. Róth Géza

Háboru. Folyó hó 10-én Rimabrézó községben Farkas Antal, Oláh János és Szendrey Miksa cigányzenészek összevesztek s a veszekedés hevében Farkas Tónit a másik kettő alaposan helyben hagyta. Farkas a helybeli járásbírósnál oahítja a verést magáról lemosni.

Tűz. Rimabrézó községben folyó hó 17-én özvegy Haray Julianna fából épült csürje kigyuladt és a benne lévő szalmával együtt leégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Csendélet a vidéken. Balogfalva községben Tuták János ottani lakos — alighanem virágos kedvében — összeszólaalkozott Kovács János, szintén ottani gazdával, majd a nála levő baltával lábba rajta úgy, hogy 14 napon tul gyógyuló sebet ejtett rajta, ezután pedig — mint aki dolgot jól végezte — tovább ment s utközben még Reifelt Miksa koresmáros ablakait bevverte a baltával, mikor is végre lecsendesítették.

Friss túró!

Alólírott tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy lakásomat a Jánosi utcából a **Kmetty-utca 9. szám** alatti házba helyeztem és volt vevőimet erről tisztelettel értesítem. — **Friss túró naponta kapható** **özv. Bodon Ferenczné**

Reif Emil

első gömörmegeyi fényképészeti műterme
Rimaszombatban,
Losonczy-utca 13. szám, (Stelkovich-féle ház.)
Alapított: 1896. évben.

Készít mindennemű fénykép felvételt **feltétlenül tartós és finom kivitelben** mérsékelt áron. — Legszebb kivitelű valódi **platin-képek**; kívánatra színezve is. — Finom kidolgozásu **gyermek-felvételek** és **jelmek-képek** — **Táj- és állat-felvételek, reproductiók.** — Videki felvételek áremelés nélkül.

Felvételek a legborultabb időben is sikerrel eszközöltetnek.

7-*

Finom juh túró

kapható 5 és 10 kilos bödönökben (egy korona kilonként): **Englert András-**
1-3 **nál Kokován.**

Építész urak és az építetők közönség figyelmébe

A **szendrő-ládi kőbánya és mészégető társaság** (Szendrő-Lád, posta- és távirada állomás) tisztelettel értesíti az építész urakat és a nagyjérdemű építetők közönséget arról, hogy

I. rendű fehér mészre,

ugy kiesiny, mint bármily nagy mennyiségre, továbbá építkezéshez szükséges **darabos kövekre, zúzott kövekre** betonépítkezéshez, valamint a mészégetéshez szükséges **jó minőségű mészkövekre**, a legjutányosabb árak mellett megrendeléseket elfogad és bármely vasúti állomásra szállít előnyös fizetési feltételek mellett.

Elvállal továbbá **macadám-utak** építését is. Beeszes megrendelésüket kérve, a pontos kiszógálást biztosítva maradunk kiváló tisztelettel:

5-* **Szabó György és társai.**

Hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1903. évi 583/3 számú végzése következtében **dr. Cziner Miksa** ügyvéd által képviselt **dr. Fodor Béla** javára **Zehery László és neje** ellen 1400 és 400 korona erejéig 1903. évi márczius hó 14-ik napján fogantatott kielégítési végrehajtás utján felülfogalt és 2712 koronára becsült ingóságok u. m.: tehének, lovak, kocsik, gazdasági felszerelések és házi bútorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. bíróság 1903. évi V. 132/2. sz. végzése folytán 1400 és 400 korona tőkekövetelés, ennek 1902. évi február hó 17-ik napjától számított 5%-os kamatai és eddig összesen 265 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban, alperesek házában leendő eszközésére **1903. évi május hó 2-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kütüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Rimaszombat, 1903. április hó 14. én.

Thuránszky Sándor, bir. kiküldött

MURAKÖZY ISTVÁN

Alapított: 1860.

KOCSIGYÁROS

LOSONCZON.

Alapított: 1860.

Van szerencsém Gömörvármegye és vidéke uri közönsége szives tudomására adni, miszerint Losonczon, 40 év óta fennálló s kitűnő hírnévnek örvendő

kocsigyártó üzletemet

1903. év január hó 1-én beszünttettem és feloszlattam, s így az összes raktáron levő kocsikat **tetemesen leszállított árak mellett** kiárusítom.

Raktáron vannak: **üveges batár, fedeles-, kuocsír-, bricska-, amerikai-, lengyel- és magyar-kocsik**, valamint **szánkák** új és javított állapotban.

Egyidejűleg tudatom a rokonszakmabeli urakkal, miszerint a **kerékgyártó és szattler üzlet-hez** megkivántató összes kellékek nálam nagy raktáron vannak, melyeket szintén — úgy egyenként, mint összesen — **jutányos árak mellett** kiárusítom.

Midőn ezen kedvező körülményre úgy a t. fogatot tartó közönség, valamint a rokonszakmabeli urak figyelmét felhívom, kérem ezen körülményről személyes meggyőződést szerezni.

Kiváló tisztelettel:

MURAKÖZY ISTVÁN

kocsigyáros, Losonczon.

2—3

Hirdetmény.

A „Miskolczi hitelintézet” áru- és terményraktáraiban az ez idei

XI-ik évi gyapjűvásár

beraktározással egybekötve **1903. évi június hó 17-ik napján** tartatik. — Részletes felvilágosítással szivesen szolgál:

a „Miskolczi hitelintézet” részvénytársaság igazgatósága.

Utánnymat nem díjaztatik.

1—3